

STICHTING DEELNEMERSBELANG PLANTAGES GHANA

secretaris:

Mr drs. R.L. Beijnen
Smalriemseweg 25 c
4112 NA BEUSICHEM
0345-503750 (privé)
073-6812504 (werk)

Aan:

Drs. O.P.M. Haffmans RA
Leeuwensteinlaan 18
5261 ET VUGHT

Beusichem, 20 februari 2006

Geachte heer Haffmans,

Naar aanleiding van het gesprek dat ik vrijdag 17 februari met u, in uw hoedanigheid van onderzoeker namens de Ondernemingskamer inzake Global Green BV te Boxtel, heb gevoerd, wil ik de punten die ik namens bovengenoemde Stichting naar voren heb gebracht schriftelijk onder uw aandacht brengen. Terugkijkend op het gesprek meen ik dat het goed is die punten nog eens te memoreren, voordat u tot uw oordeelsvorming in het kader van uw opdracht komt.

Global Green BV heeft in de afgelopen jaren gefungeerd als verkoopkantoor van participaties in de plantages Somanya, Mampong en Dormah, alle gelegen in Ghana en ontwikkeld en beheerd door de Ghanese rechtspersonen BonsuVonBerg Ltd en Global Green Ltd. De Stichting heeft in de afgelopen jaren geconstateerd dat 'de bomen er staan', dat er planmatig en wetenschappelijk begeleid onderhoud heeft plaatsgevonden en plaatsvindt en dat het bedrijven zijn die in Ghana bijdragen aan het idee van duurzaam ondernemen, 'people, planet, profit'. Nog in december jongstleden heb ik de plantages bezocht en met eigen ogen gezien dat met het geld van de participanten daadwerkelijk gewerkt wordt en dat het houtvolume toeneemt.

Uw verhaal beluisterend kan ik niet ontkennen dat de – welhaast karakterologisch - gesloten houding van Von Berg senior, en in mindere mate Von Berg junior bij u niet heeft bijgedragen aan een juiste beeldvorming. Want, zoals ik hier boven heb gezegd, de bomen staan er, ongeveer 1400 hectare, en er wordt hard gewerkt.

Hier liggen de belangen van de deelnemers. Voor hen is alleen van belang dat het werk in Ghana doorgaat en tot een goed einde wordt gebracht. De bomen staan er gemiddeld al twaalf jaar, er zijn nu nog acht jaren te gaan. De omstandigheid dat de administratieve organisatie van het verkoopkantoor Global Green BV niet aan de Nederlandse maatstaven zal voldoen, is op zich zelf niet goed te praten, maar is geen reden om te veronderstellen dat de bedrijfsvoering in Ghana 'een chaos' is. Integendeel, de feiten ter plaatse wijzen anders uit.

In dit verband wil ik ook onder uw aandacht brengen dat het ministerie van Economische Zaken voor de opstart van het 'tree seed-centre' in Kumasi, door Von Berg gestart om cash flow te genereren -voorwaar geen overbodig actie wanneer je de zorg hebt voor een opstand die twintig jaar groeit- via Center Novem een subsidie heeft verstrekt van 200.000 tot 300.000 euro. Ook dat centrum heb ik bezocht en ook daar is men druk bezig inkomsten te

genereren, in samenwerking met de Landbouwuniversiteit Wageningen, op basis van een contract met Unilever. Ik kan mij moeilijk voorstellen dat dergelijke instituten met charlatans in zee gaan of zonder een idee te hebben over de bedrijfsvoering.

Deze achtergrond wil ik u niet onthouden. Nogmaals, de relevantie van het verkoopkantoor in Boxtel is mijns inziens beperkt. Deelnemers hebben gecontracteerd met de bosbouwondernemingen in Ghana. Ik verzoek u dus met uw onderzoek naar eventueel feilen van de boekhouding in Boxtel, niet onnodig de belangen van de deelnemers op het spel te zetten. Zoals ik u gisteren al zei, is er wat mij betreft geen reden voor een 'rel in De Telegraaf' want ik weet wat er met het geld gebeurt, conform de verwachtingen op grond van de overeenkomst die participanten zijn aangegaan. De veronderstelling dat elke boom in de administratie (in Boxtel of in Ghana) terug te voeren zou moeten zijn op een bepaalde deelnemer in Nederland, is niet overeenkomstig de realiteit in de bosbouw en de praktijk van het toerekenen van opbrengst daaruit.

Ik heb bewondering voor wat tot nu toe tot stand gebracht is. Zeker wanneer in het achterhoofd wordt gehouden dat de heer Bonsu al sinds enkele jaren geprobeerd heeft de macht over te nemen. Ook hier dient bedacht te worden dat de Nederlandse omgangsvormen niet direct in Ghana gebruikelijk zijn; die strijd is daar door Bonsu met het aanstoken van onrust onder de lokale werknemers gevoerd. Dat heeft er ook toe geleid dat door de 'police commander' in Mampong een strafvervolging is begonnen tegen de heer Bonsu, omdat deze hem trachtte om te kopen. Deze politiechef is voor zijn handelen bevorderd tot hoofd van een van de vijf politieregio's in Ghana. Ik heb hem afgelopen december op het politiebureau in Sunyani ontmoet en daar met hem over de machtsstrijd tussen Bonsu en Von Berg gesproken. Het bestuur van de Stichting is begin 2003 door Von Berg op de hoogte gebracht van dit probleem in Ghana, u vindt dit terug in de verslagen die ik u gisteren heb overhandigd, samen met kopieën van de Plantagepost vanaf 1996. De heer Bonsu daarentegen heeft nooit contact met ons gezocht, noch heeft hij anderszins blijk gegeven van betrokkenheid bij de participanten of het nakomen van de gesloten contracten.

Ook op het gebied van het grondeigendom zijn de verhoudingen in Ghana anders dan in Nederland. Op het platteland van Ghana is het tribale systeem nog steeds aanwezig, waarbij het grondeigendom is voorbehouden aan de gemeenschap onder leiding van de Chief. Het gebruik van de plantagegronden is gebaseerd op een leasecontract, dat tot stand is gekomen na onderhandeling met de vertegenwoordiger van de lokale chiefs. Ondanks deze, voor Nederlandse begrippen wellicht onzekere basis, zijn de plantages in de afgelopen twaalf jaar ontstaan en heb ik, zowel op Somanya als op Mampong, de plots van de jaargang waarin ik mijn participaties heb aangeschaft, bezocht. In Dormah is de eigendomssituatie anders, omdat het daar een zogenaamd 'forest reserve' betreft dat door de overheid aan Von Berg in bruikleen is gegeven.

Ik heb u ook verteld dat wij als Stichting, zoekend naar informatie over de ontwikkeling van de houtopstand, steeds hebben aangedrongen op verslaglegging en informatieverstrekking vanuit de bosbouwondernemingen, met name op het punt van de groei en de financiële reserveringen voor het langjarige onderhoud van de plantages. Op dit punt bestond veel weerstand bij de Von Bergs, daar is zelfs in 2002 een zekere crisis met het Stichtingsbestuur over geweest.

Met u ben ik van mening dat een goede bedrijfsvoering gepaard dient te gaan met verslaglegging en administratieorganisatie. De Von Bergs hebben op dit punt mogelijk een andere opvatting. Hoe dit ook zij, bedacht moet worden: de deelnemers hebben hun geld niet gegeven voor het opzetten van een administratie in Ghana volgens Nederlandse maatstaven, maar voor het oprichten en doen groeien van teakhout. Die 'core business' staat er. Ook participanten zelf hebben dat in de afgelopen jaren bij groepsreizen langs de plantages geconstateerd. Naar Ghana gaan valt uiteraard buiten uw opdracht. Ik blijf bereid u de foto's die ik tijdens mijn bezoek gemaakt heb, nog eens uitgebreid te tonen.

De constructie van het verkoopkantoor in Boxtel en de bosbouwondernemingen in Ghana zijn in de afgelopen jaren aan de orde geweest bij de Belastingdienst en als zodanig door de Inspecteur geaccepteerd. Ik neem aan dat daarbij ook onderwerp is geweest in hoeverre het verkoopkantoor faciliteiten zou bieden voor zwart geld-transacties. Mij is niet bekend – en dat zouden we toch moeten hebben gemerkt – dat de Belastingdienst met de gang van zaken niet kon instemmen.

Dat Von Berg mogelijk niet bereid zal zijn de namen van participanten aan u bekend te maken begrijp ik goed. Wanneer die lijsten via het dossier bekend worden aan Bonsu, ligt het direct voor de hand dat daarmee getracht zal worden participanten te bewegen tot collectieve actie tegen Global Green BV. Dit kan nooit in het belang van de onderneming zijn; participanten weten dan zeker dat zij geen opbrengst meer hoeven te verwachten.

Ik verzoek u dan ook dringend het onderzoek naar het verkoopkantoor in Boxtel niet te buiten te gaan, door onnodig de situatie in Ghana daarbij te betrekken.

Naast de belangen van de deelnemers in Nederland, wier belang tot december jongstleden nog steeds behartigd werd, staan ook de belangen van de werkers op de plantage op het spel.

Uw informatie dat de salarissen van de werknemers betaald zouden worden door Bonsu persoonlijk in plaats van door de bosbouwonderneming, verbaast mij in hoge mate. De heer Samuel Henneh, general plantationmanager en directielid van de bosbouwondernemingen die ik ook in 1997 en 2000 heb ontmoet, vertelde mij in december 2005 dat het bedrijf een prijs van de Ghanese overheid heeft gekregen voor het stipt afdragen van de pensioenpremies voor haar werknemers. Bovendien vinden de salarisbetalingen thans, om diefstal en andere problemen bij de uitbetaling te voorkomen, per bank plaats waarbij de werknemers zich met een nummer bij de bank kunnen legitimeren.

Uw opmerking dat er vanuit de bosbouwondernemingen leningen verstrekt zijn aan derden, wil voor mij geenszins zeggen dat dat onrechtmatig is of verband houdt met verrijking van Von Berg of aan hen gelieerde personen. Duidelijk mag zijn dat de achilleshiel in een dergelijk productieproces is het behouden van liquiditeiten terwijl je product nog niet rendeert maar wel geld kost. Dat is nu eenmaal het bedrijfsrisico van een bosbouwer. De Stichting weet niet anders dan dat Von Berg getracht heeft de verschillende bosbouwondernemingen onderling te financieren. Dat zou de Stichting inderdaad helder moeten krijgen, maar op voorhand is dat geen reden voor het vermoeden van fraude. Het onderhoud aan de plantages heeft immers steeds plaatsgevonden, eventuele kruisfinanciering doet daar niet aan af.

Mijn boodschap namens het bestuur van de stichting zal u inmiddels duidelijk zijn: het belang van de deelnemers in de bosbouwondernemingen wordt gevaarlijk op het spel gezet als u zondermeer conclusies verbindt aan het onvoldoende meewerken door de heren Von Berg. Ik heb hen leren kennen als weliswaar eigenwijs, maar zeker niet verspillend of in luxe badend. Die indruk heb ik in Boxtel, noch in Ghana ooit gekregen. De suggestie dat Global Green BV in Boxtel een dekmantel zou zijn voor persoonlijke verrijking van de familie Von Berg is dan ook nooit bij mij opgekomen. Ik heb daar geen enkele feitelijke aanwijzing voor.

Het is wel het imago van de branche.

De basis voor het starten van deze onderneming door de familie Von Berg ligt echter in de jarenlange ervaring die Von Berg senior als organisatieadviseur bij Arthur Anderson in Ghana had opgedaan. Het slechte imago van de branche verklaart wellicht hun weinig open houding, ook naar de Stichting, over groeieresultaten en de financiële stand van zaken. Dat is voor de Stichting regelmatig een reden van kritiek geweest, maar geen grond voor het vermoeden van persoonlijke slechte bedoelingen.

De betrokkenheid van de heer Bonsu bij het bedrijf is overigens voortgekomen uit het feit dat de Ghanese wetgeving toen voorschreef dat buitenlanders slechts in samenwerking met een Ghanees onderdaan een onderneming konden starten in Ghana, en om binding met de

locale werknemers te bewerkstelligen. Ook is de Stichting niet bekend dat de heer Bonsu bij de oprichting van de bedrijven kapitaal heeft ingebracht. Weliswaar heeft hij zich aanvankelijk voorgedaan als 'eigenaar' van een deel van de grond in Somanya, doch dit werd gelogenstraft door het feit dat later andere rechthebbenden zich meldden. Dit is juist een van de twistpunten tussen Von Berg en Bonsu geweest. In het verslag van de Stichting van 14 april 2003 wordt hiervan ook melding gemaakt, in de vorm van een rapport van het Ghanese ministerie van Bosbouw van 2 mei 2002. Dat ministerie heeft uitgesproken dat de heer Bonsu de totstandkoming van grondleasecontracten heeft tegengewerkt, hetgeen niet in het belang van de onderneming was.

Concluderend wil ik u nog voorhouden dat de resultaten van uw onderzoek, uitmondend in een uitspraak van de Ondernemingskamer, voor de heer Bonsu -waar hij in Ghana uiteindelijk alle rechtszaken heeft verloren- aanknopingspunt zullen zijn om de strijd daar te hervatten.

Het is maar zeer de vraag of het verzuim van een deugdelijke administratieve organisatie van slechts een verkoopkantoor in Nederland, rechtvaardigt dat de belangen van de Nederlandse participanten en de werknemers in Ghana daarvoor op het spel worden gezet.

Formele regels over verslaglegging door bedrijven dienen uiteraard een doel, maar het materiële belang mag daarbij niet uit het oog verloren worden. Het kan niet zo zijn dat als neveneffect van het onderzoek van de Ondernemingskamer naar een verkoopkantoor, een innovatief en functionerend bosbouwbedrijf te gronde wordt gericht, zeker niet ten koste van degenen die daar geld in hebben gestopt. Daar moet de Stichting zich tegen verzetten.

Het is ook niet voorstelbaar dat het onderzoek namens de Ondernemingskamer bedoeld is om uiteindelijk een grondslag te bieden voor civiele acties op grond waarvan participanten hun geld weer terug zouden kunnen halen. Tot nu toe hebben zij immers nog steeds 'waar' voor hun inleg gekregen. Zie de verslagen die van de reizen naar Ghana zijn gemaakt. Door een te ruime invulling van het onderzoek lijkt de Ondernemingskamer het gat te vullen dat de wetgever in Nederland heeft laten vallen in het toezicht op dit type financiële producten. Zoals u weet heb ik voor die lacune al veel eerder, zowel in het Financieel Dagblad als rechtstreeks bij de Autoriteit Financiële Markten, aandacht gevraagd. Dat is echter de taak noch bevoegdheid van de Ondernemingskamer.

Ik verzoek u dan ook deze brief bij uw rapportage te betrekken en de belangen van de participanten onder de aandacht van de Ondernemingskamer te brengen. Ik zal de brief ook zelf in afschrift aan de Ondernemingskamer sturen.

Hoogachtend,

R.L. Beijnen
secretaris van de Stichting deelnemersbelang plantages Ghana

In afschrift:
mr. W.D.G. van Hassel; B. von Berg; de Ondernemingskamer.